

Vprašanja in odgovori

V spodnjih »Vprašanjih in odgovorih« si preberite, kaj se dogaja na področju označevanja živil v Evropi.

Za več informacij nam pišite na: hello@blacked-out-ingredients.eu

1. Kakšno je trenutno stanje na področju označevanja živil v Evropi?

Pravila EU o označevanju živil se bodo morda kmalu spremenila. Če bodo sprejeti trenutni predlogi, morda ne bomo več mogli vedeti, ali so v naši hrani prisotni gensko spremenjeni organizmi (GSO).

To bi nas prikrajšalo za temeljno pravico potrošnikov: pravico vedeti, kaj jemo. Na kocki je naša svoboda izbire.

2. Kako se živila označujejo danes?

Do sedaj so morala biti vsa gensko spremenjena (GS) živila v EU jasno označena.

Že več kot dvajset let se potrošniki po vsej Evropi izogibajo gensko spremenjenim živilom. V odgovor na to se je večina supermarketov odločila, da teh živil ne bo prodajala, kmetje pa ne vidijo nobene prednosti v pridelavi gensko spremenjenih kultur.

Gensko spremenjena živila v EU niso prepovedana. Preprosto ni povpraševanja po njih.

3. Kaj točno namerava EU spremeniti?

EU razmišlja o novi zakonodaji, ki bi večino gensko spremenjenih rastlin izključila iz predpisov o GSO. Rastline, ki bodo v prihodnosti izključene iz varnostnih predpisov, so tiste, ki so bile spremenjene z novimi tehnikami, kot je CRISPR-Cas – znanimi tudi kot »tehnike urejanja genov«. Te rastline ne bi bile več predmet standardnih zahtev EU za GSO, kot so varnostni pregledi, označevanje za potrošnike ali sledljivost.

4. V čem je problem te nove zakonodaje?

Nova zakonodaja opredeljuje rastline, spremenjene z urejanjem genov, kot enakovredne tistim iz konvencionalnega gojenja. Vendar pa lahko urejanje genov povzroči genetske spremembe, ki jih ni mogoče doseči s konvencionalnim gojenjem rastlin. Ne moremo preprosto domnevati, da rastline, ki nastanejo na ta način, ne predstavljajo tveganja za zdravje ljudi ali okolje.

Poleg tega večina Evropejcev želi vedeti, ali je njihova hrana gensko spremenjena. Nova zakonodaja bo gensko spremenjeno hrano dejansko naredila nevidno, zaradi česar nam ne bo ostala druga možnost, kot da jo kupimo.

5. Kako to vidijo potrošniki?

Raziskave v več državah EU kažejo, da večina potrošnikov želi stroga pravila in jasno označevanje za vse vrste gensko spremenjene hrane, vključno z najnovejšo generacijo. Ljudje želijo sami odločati, ali bodo kupili gensko spremenjene izdelke.

6. Kaj o tem pravijo kmetje?

Mnogi kmetje se bojijo, da bi postali odvisni od peščice velikih podjetij za semena in kemikalije, ki imajo patente na gensko spremenjene rastline.

Najbolj zaskrbljeni so kmetje, ki so se odločili, da ne bodo gojili gensko spremenjenih pridelkov – na primer tisti v ekološkem kmetijstvu. Ekološko kmetijstvo izključuje uporabo GSO, zato se kmetje bojijo onesnaženja svojih polj in proizvodov.

7. Zakaj torej EU razmišlja o tej spremembi zakonodaje?

Nova zakonodaja bi koristila velikim podjetjem za semena, ki že zdaj prevladujejo na trgu komercialnih semen. Ta imajo v lasti večino patentov na gensko spremenjene rastline in upajo na lažji dostop do trga brez varnostnih pregledov in označevanja.

Ceno bi plačali potrošniki, žlahtnitelji rastlin in kmetje. Potrošniki bi izgubili možnost izbire hrane brez GSO. Za mala in srednje velika podjetja za pridelavo ter ekološke kmete bi lahko bile posledice usodne. Še vedno ni jasno, kako bodo lahko ohranili pridelavo in kmetovanje brez GSO v sistemu, ki jim odvzema zaščito.

8. Kdaj bo sprejeta odločitev?

Najverjetneje bo Evropski parlament sredi maja tretjič glasoval o tem, ali naj se vse generacije gensko spremenjenih živil še naprej označujejo ali ne.

Evropski parlament je o tej zakonodaji glasoval že dvakrat. Leta 2024 se je odločil, da ohrani neko obliko označevanja GSO. Vendar pa je večina nacionalnih ministrov sklenila, da moramo ostati v nevednosti. Besedilo, ki je trenutno na mizi, sledi mnenju ministrov.

Zdaj ima Evropski parlament priložnost, da to spremeni in brani pravico do informacij za vse nas.

9. Kaj lahko storim kot državljan?

Člani Evropskega parlamenta morajo poznati vaše mnenje, preden sprejmejo to odločitev. To je naša zadnja priložnost, da preprečimo izgubo naše pravice vedeti, kaj jemo.

Prosimo, delite to sporočilo: obvestite svoje prijatelje in družino o prihajajoči spremembi označevanja. Povabite jih na našo spletno stran ali v naše skupnosti na družbenih omrežjih. Gradivo za deljenje najdete v rubriki za prenos na tej spletni strani.

Svojim poslancem Evropskega parlamenta lahko pišete tudi s pomočjo tega zelo preprostega orodja; to vam bo vzelo le dve minuti: <https://www.blacked-out-ingredients.eu/si/take-action/>

10. Kaj lahko storijo nevladne organizacije in združenja ekoloških kmetov?

Organizacije civilne družbe in združenja ekoloških kmetov lahko podprejo to kampanjo tako, da svoje člane spodbujajo k delitvi te pobude in pridružitvi skupinam na družbenih omrežjih.